

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Stephani Thevpoli Bened. F. Patric. Veneti,
Academicarum Contemplationum Lib. X**

Piccolomini, Francesco

[Basel], 1590

VD16 ZV 12463

De Plantis. Cap. 2.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12918

dinis respondens; vt dixit Plato: non tamen
 glacies ea producitur ex aqua, & ibi, & tunc ex
 nube genita: ad quod respexit Aristoteles.
 Metalla sunt fusiles aquæ: quatenus ex aqueo
 vapore ducunt ortum, & fundi possunt: hæc
 sunt exactiùs mixta, quàm niues, & grádines.
 Fossilia magis ad terræ naturam, & cõditio-
 nes accedunt, magisque cum terra sunt com-
 plicata; & eatenus viuunt, quatenus terræ
 iuncta sunt. Mixta perfecta, mixtorumque ex
 vna in aliam naturam permutationes, ab ho-
 mine per arté fieri nequeunt: sed à sola natura.
 Propterea cum Plat. inaniter eos laborare exi-
 stimo, qui per sublimationes aurum, & argen-
 tum se posse conficere sperat: deluduntur pro-
 fectò externa quadam auri, vel argenti imagi-
 ne; verùm essentiam attingere nõ valent. Nec
 propterea inanis penitus est ars ea, quæ Alchi-
 mia dicitur; sed eatenus est approbanda, qua-
 tenus ope naturalis Magiæ quodam tenus ei
 datum est ascendere: qua de re Aristoteles à
 Platone minimè dissentit.

De Plantis.

CAP. II.

Pro mundi integritate, & ornamen-
 to; pro animalium vsu, & præsertim
 hominis; varia herbarum, arbustorũ,
 & arborum genera producta sunt; ex
 eis enim alimētum desumimus, quod omniũ
 alimētorum maximè est naturale; & pro-

pterea etiam eo solo vitæ gradu plantæ sunt præditæ, cui nutritionis munus est demandatum; ut indicaretur, eas nutritioni esse destinatas. Nō conueniunt Platonici in hoc explicando; utrum plantæ propria vita, distinctaque anima sint præditæ; vel potius uiuant per animam terræ. Plotinus, & multi cum eo, hanc secundam partem approbarunt; eo præsertim signo persuasi, quia plantæ euulsæ à terra non uiuunt. Veriorem tamen cæseo partem alterâ, & magis ad mentē Platonis: nam Plato in Timæo inquit, plantas esse participes tertię animæ speciei, scilicet nutrientis; & animalia nūcupari: at profectò animalia ab eo non dicerentur, si solūm uiuerent per vitam alterius; non enim partes animalis dicuntur animalia, & longè minùs excremēta eius. Accedit, quòd non tot plantarum inuenirētur species, si per eandem animam uiuerent; neque etiam proprium deberent emittere semen, si propria vita essent destitutæ; & si etiam semen emitterent, non diuersum deberent producere, si omnium plantarum eadem esset anima. Dicamus itaque plantas uiuere per animam propriam nutrientem. Destitutæ profectò sunt plantæ opinione, ratione, & mente: Et qui cū Democrito, & Anaxagora, eis esse præditas affirmant; semetipsos ostendunt mente, & ratione esse destitutos: Nisi uelint plantas in eo sensu mente esse præditas, in quo Plotinus Ennead. 3. declarauit contemplationē per omnia
meare

in eare, omnibusque rerum gradibus conveni-
re. De sensu inquit Plato, Plantas esse eius ali-
qua ex parte compotes; nam præditæ dicun-
tur sensu suavis, & tristis, ac unâ cupiditati-
bus: Insuper, etiam semina à Platone dicun-
tur anima prædita, & consequenter dici pos-
sunt animalia: omne enim anima præditum,
asserit esse animal. Aristot. in tribus videtur à
Platone dissentire: primò, quia plantas negat
esse animalia, Plato affirmat: secūdò, quia ne-
gat plantas esse præditas sensu, & cupiditate:
demum, quia semina non censet esse animata.
De prima lite putandum censeo, eam in ver-
bis esse positam; quia Plato omne præditum
anima, nuncupat animal: Aristoteles verò, nō
omne anima præditū; sed id solum, quod con-
spicuo aliquo vitæ gradu donatum est, nun-
cupat animal; adeò, ut ad minus includat sen-
sum tactus. Sequutus est Aristoteles magis
communem loquendi usum: Plato verò, eo
neglecto, rationem solam sectatur. De secun-
da differentia pariter dicendum censeo, litem
esse in verbis; nam Plato latè utitur nomine
sensus, & cupiditatis: propterea, dum asserit,
plantas esse præditas sensu suavis, & tristis; cē-
seo denotasse, nō sensum iudicij, & cogitatio-
nis; sed sensum, siue potiùs naturalem consen-
sum; per quem hauriunt alimentum sibi con-
veniens; deserunt, quod sibi aduersum est: in-
super, à consimilibus qualitatibus rectè dispo-
nuntur, ab aduersis læduntur; ratione quorū,

cupiditate quadam naturali dicuntur prædi-
 tā. Quòd autem hæc fuerit Platonis senten-
 tia, ex eo colligo, quoniam in eadem Timæi
 parte de Plātis loquens, inquit; Quod autem
 nunc dicimus, tertiæ animæ speciei est parti-
 ceps, quam inter diaphragma, & vmbilicum
 locauimus, &c. Ex quo patet, solam nutriendi
 facultatem eis verè tribuere, non autem pro-
 priè sumptum sensum; sed solùm consensio-
 nem, & dissensionem quādam naturalem. Sic
 in subsequētibus verbis solùm perpersionem
 eis tribuit; non autem cognitionem, & iudi-
 cium: qua de re Plato verba faciens, præsertim
 imitatus est modum loquendi Pythagoræ; &
 propterea in persona Timæi Pythagorici eam
 sententiam profert. De postrema differentia
 censeo, re vera eos magis dissentire: Nam Ari-
 stot. semina non censet actu animata, cū nō
 sint corpora instrumentaria: Plato verò, qui
 animam magis in quouis corpore seruari cen-
 suit; & medullā asseruit esse campum, in quo
 anima sereretur; ac insuper genituram nun-
 cupauit medullam; magis asserere potuit, &
 debuit, semen esse animatum; adeò, vt non in
 solis verbis sit lis. Et iure Plato statuere vide-
 tur semina animata, cū conspiciamus ea fre-
 quenter ex se emittere germen, & per solam
 cum terra coniunctionem incipere nutriris
 quod non facerent, nisi animam includerent.
 Viuunt itaque semina, sed vitam postream:
 vita autem sine anima non reperitur: Dicun-
 tur

tur tamen animam includere potestate: quatenus non includunt illam cum postrema perfectione, cum partium corporis distinctione, & cum actu secundo; ut conuenit plantis. Insuper, eis conuenit sola vis, quæ formare debet corpus, eoque formato mox uti; non autem ea, quæ ex illa consurgit, & actu format.

De Animalibus ratione carentibus.

CAP. III.

Iumenta, & feræ, quæ infra hominem, & supra plantas collocantur; etiam in facultatum animæ participatione mediæ sunt: in eis enim, ultra virtutem nutriendi communem plantis, etiam vis sentiendi reperitur; altera ex parte, ratione homini conueniente sunt destituta. Insuper; quoniam vis sentiendi, latitudine prædita est; propterea per diuersas suæ latitudinis partes, diuersis animalium gradibus conuenit: inde consurgunt tot animalium formæ, tam variæ eorum naturæ, tam distinctæque perfectiones. Hinc clarior eorum elucescit error; qui ferarum, iumentorumque animas eiusdem esse rationis existimarunt cum animis hominum; manifestè enim Plato distinctas ponit animarum ideas; manifestissimè affirmat mundum esse plenitudinem omnium graduum, vniuersæque latitudinis rerum: non autem esset plenitudo, nisi etiam distantia inter plantas, & hominem, quæ lata est, fuisset.